

Kaupunginhallituksen työllisyys- ja kotoutumisjaosto 23.02.2026

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi kansalaisuuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Valmistelijat / lisätiedot:
Lindholm Sanna

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Elinvoimajohtaja Heinaro Mervi

Kaupunginhallituksen työllisyys- ja kotoutumisjaosto merkitsee tiedoksi liitteenä olevan Espoon kaupungin lausunnon luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi kansalaisuuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi.

Käsittely

Päätös

Selostus

Sisäministeriö on pyytänyt 19.12.2025 päivätyllä lausuntopyynnöllään (VN/28598/2023) lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi kansalaisuuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi. Lausunto on pyydetty antamaan vastamaalla Lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön viimeistään 6.2.2026. Lausuntopyyntö on oheismateriaalina.

Espoon kaupunki on antanut lausunnon hallituksen esitysluonnoksesta 6.2.2026. Espoon kaupungin lausunto on liitteenä.

Lakiesityksessä esitetään uutta kansalaistamisen edellytystä, jonka mukaan kansalaisuutta hakevan olisi osoitettava riittävä yhteiskunnallisen osaamisen taso. Osaaminen osoitettaisiin niin sanotulla kansalaisuuskokeella. Kokeella mitattaisiin tietoja suomalaisen yhteiskunnan toiminnasta ja perusperiaatteista sekä yksilön oikeuksista ja velvollisuuksista. Edellytyksen täyttymisen voisi myös tietyssä tilanteessa osoittaa Suomessa suoritetuilla opinnoilla. Kansalaisuuskoetta varten kehitettäisiin kokonaan uusi koejärjestelmä, jonka toteutus edellyttäisi uutta lainsäädäntöä. Maahanmuuttovirasto vastaisi kansalaisuuskokeeseen liittyvistä viranomaistehtävistä. Kyse olisi kansalaisuuskoeejärjestelmän yleisestä hallinnointivastuusta, johon kuuluisi kansalaisuuskokeen valvonnan ja kehittämisen ohella kansalaisuuskokeen laatimista ja järjestämistä koskevien sopimusten tekeminen esityksessä ehdotettavat edellytykset täyttävien toimijoiden kanssa.

Espoon kaupunki kannattaa ajatusta, että kansalaisuuden saamiseen edellytettäisiin yhteiskunnallista perustietoa riittävän kielitaidon osoittamisen lisäksi. Tällä voidaan arvioida olevan myönteisiä vaikutuksia yksilön osallistumiseen yhteiskunnan toimintaan. Toisaalta haluamme tuoda esiin, että Suomessa jo nykyisellään lakisääteiset kotoutumispalvelut pitävät sisällään yhteiskunnallisia opintoja ja suomalaisessa työelämässä toimimisen valmiuksia. Näitä sisältöjä voitaisiin esimerkiksi lakisääteisessä kotoutumiskoulutuksessa entisestään vahvistaa, mutta kotoutumisen rahoituksen leikkaukset heikentävät myös yhteiskuntatietouden vahvistumista. Esityksessä ei tuotu esiin nykyisen järjestelmän puutteita, joihin tuleva kansalaisuuskoe varsinaisesti vastaisi.

Toisaalta Espoon kaupunki toteaa, että kansalaisuuslakia on uudistettu jo aiemmin ja kansalaisuuden saamisen ehtoja on kiristetty pidentämällä vaadittua asumisaikaa 8 vuoteen, tiukentamalla hakijan nuhteettomuutta sekä säättämällä toimeentuloedellytys. Tämän seurauksena esimerkiksi jo kolmen kuukauden ylittävä työttömyys ja toimeentulotukeen turvautuminen vaikeuttaisivat kansalaistamista. Työllistymismahdollisuuksien luomisessa yhteiskunnan tuki ja työelämän vastaanottavuus ovat merkittäviä tekijöitä. Hallituksen esitys jättää huomiotta aiempien lakimuutosten ja rahoitusleikkausten sekä esimerkiksi suhdannevaihteluiden vaikutukset maahanmuuttajien työllistymiseen ja siirtää näiden seuraukset kansalaisuutta hakevan maahanmuuttajan vastuulle. Kansalaisuuden saamisen vaikeuttaminen voi heikentää maahan muuttaneiden tunnetta siitä, että he ovat aidosti osa yhteiskuntaa, millä on vaikutusta uuteen kotimaahan sitoutumiseen ja pitovoimaan.

Päätöshistoria

Liitteet

Liite 1 Espoon kaupungin lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi kansalaisuuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Oheismateriaali

- Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi kansalaisuuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Tiedoksi